Ontwikkelingsplan 2007-2013

Plaatselijke Groep

LEADER Kromme Rijn

Naar een Kromme Rijnstreek in volle bloei!

Mei 2007

COLOFON

Bunnik, mei 2007

Copyright : Alle teksten mogen met bronvermelding worden overgenomen.

Samenstellers : Huidige Plaatselijke Groep Leader+ :
Heleen van Rijnbach, Guus Beugelink (LC RAK Kromme Rijn), Marry Overvest (LTO Noord), Cornelis Uyttewaal (agrarische jongeren), Kees van Vliet (gemeente Wijk bij Duurstede), Henk van Dee (Rabobank Kromme Rijn), Jolanda Doornenbal (Vrouw& Bedrijf), Huub van der Maat (St. Terecht Anders en HDSR), Martin Vastenhout (St. Werk aan de Linie), Petra Schoofs (VVV Wijk bij Duurstede).

En : Ellen Kok (project Focus), Stef van Rinsum en Peter de Rooy (Ondernemersvereniging Kleine Kernen); Eric Hees (rozenbottelteler en adviseur); Maas Merkens (Agrarische Natuurvereniging Kromme Rijn), Marieke Creemer (gemeente Houten), Patricia Kraan (gemeente Wijk bij Duurstede), Frans de Groot (gemeente Bunnik),

Adviseurs : Peter Laan (Netwerk Platteland),
Lodewijk le Grand (provincie Utrecht).

Tekst en redactie : Marieke Leentvaar (Waaloord Advies & Initiatief; projectleider Leader+ en adviseur Plaatselijke Groep)

Foto's : Voorkant, blz. 7, 9 en 10: Wim van Est, blz.3:Christa Nieuwhoff;
Blz. 14. Mug Media.

Voorwoord

Een goed idee past op een bierviltje

En aan ideeën ontbreekt het niet in het Kromme Rijngebied! Van groen tot rijp, van gek tot nuttig, van kleine investeringen tot enorme bedragen. Maar altijd met grote betrokkenheid van vrijwilligers, professionals en iedereen die daar tussenin zit.
Om voor de Leaderbijdrage in aanmerking te komen werd een bierviltje soms een tafellaken, vooral als gevolg van de noodzakelijke informatie voor de technische toets. Maar dat heeft vele mensen en organisaties de afgelopen jaren er gelukkig niet van weerhouden prachtige initiatieven te realiseren! Dankzij durf, overtuigingskracht, verbindingskracht en gewoon door de handen uit de mouwen te steken. De huidige Plaatselijke Groep Leader+ heeft het proces in de periode 2002-2007 op gang gekregen. Echter, de Leader+ regeling stopt per 31 maart 2008. De Plaatselijke Groep Leader+ wil doorgaan als aanjager en als schakel tussen bewoners, maatschappelijke organisaties, ondernemers en overheden!
Op de Kromme Rijn Contactdag 26 april 2007 is de Leader+ prijs ‘’De Toffe Peer’’ (zie foto) voor het beste project uitgereikt aan ‘’de Fruitspelen’’. Ook toen is gebleken dat ruim 100 bekende en nieuwe gezichten zich (hebben) laten inspireren door de Leaderwerkwijze en door willen gaan met het bouwen aan de ‘’pracht en kracht van de Kromme Rijnstreek’’.

Totstandkoming

Dit Ontwikkelingsplan is tot stand gekomen op basis van ervaringen van de huidige Plaatselijke Groep Leader+, uitkomsten van bijeenkomsten met betrokken mensen van bekende en nieuwe maatschappelijk organisaties, gemeenteambtenaren en actieve personen. In enkele inspirerende bijeenkomsten hebben we ambitie en thema’s benoemd, zijn vele ideeën over tafel gekomen en is open en praktisch gesproken over de strategie in de nieuwe periode. Kort maar krachtig, voor wat nu nodig is voor een doorstart van Leader.
Met ondersteuning en inspiratie van Peter Laan van het nationale Netwerk Platteland, en de Stuurgroep Kromme Rijn die over onze schouder heeft meegekeken.

Inspiratiebron en kader

Dit Ontwikkelingsplan is bedoeld als inspiratiebron, als toetsingskader en als werkwijze voor de nieuwe periode 2007-2013. Dit plan biedt potentiële aanvragers een kader waarbinnen aanvragen ingediend kunnen worden, inhoudelijk en procedureel. En is uiteraard het basisdocument voor zeven jaar werk voor de nieuwe Plaatselijke Groep. En wat betreft dat tafellaken, een bierviltje is ons streven!
We hopen dat u voldoende beeld krijgt van de nieuwe uitdagingen en dat u deze met ons vorm wilt geven!

De Plaatselijke Groep Kromme Rijn

INHOUDSOPGAVE

1 Inleiding 5
1.1 Terugblik Leader+ 5
1.2 Aanleiding Ontwikkelingsplan Leader 2007-2013 6
1.3 Positionering Ontwikkelingsplan 6
1.4 Leeswijzer 6
2 Gebiedsbeschrijving 7
2.1 Kromme Rijn: De Tuin van Utrecht 7
2.2 Begrenzing 7
2.3 Kwaliteiten 8
2.3.1 Natuur, milieu en water 8
2.3.2 Landschap en cultuurhistorie 9
2.3.3 Sociaal-economische vitaliteit 9
2.4 Speelveld 10
2.4.1 Plattelands Ontwikkelings Programma 2 11
2.4.2 Agenda Vitaal Platteland 11
2.4.3 Platteland in Ontwikkeling 12
2.4.4 Actieplan Recreatie & toerisme 12
2.4.5 Leefbaarheid kleine kernen 12
2.4.6 Organisatorische context 13
2.5 Uitdagingen 14
3 Ambitie en thema's 15
3.1 Ambitie 15
3.2 Thema's 15
3.3 Strategie 16
3.4 Samenwerking en netwerkvorming 16
4 Organisatie 19
4.1 Plaatselijke Groep 19
4.2 Provincie Utrecht 20
4.3 Ondersteuning Plaatselijke Groep 20
4.4 Aanvraagprocedure 21
4.5 Beoordelingsaspecten 21
4.6 Toekenning 22
4.7 Communicatie en PR 22
4.8 Monitoring en evaluatie 23
5 Financiering 25
6 Planning 27
Bijlage 1 Relevante achtergronddocumenten 29
Bijlage 2 Voorbeeld activiteiten 30
Bijlage 3 Samenstelling Plaatselijke Groep 31
Bijlage 4 Format Projectidee 32
Bijlage 5 Beoordelingscriteria Leaderaanvragen 34
Bijlage 6 Onderbouwing begroting Leader 2007-2013 39
Bijlage 7 Verdeling financiering per maatregel 40
Bijlage 8 Meerjarenbegroting Leader Kromme Rijn 2007-2013 41
Bijlage 9 Overzicht projectideeën 43

1 Inleiding

1.1 Terugblik Leader+

In 2001 startte het Leader+ programma in het Kromme Rijngebied. Leader[1] staat voor projecten met een bottum-up aanpak, in samenwerking, met een experimentele/innovatieve insteek, met een breed draagvlak en aandacht voor uitwisseling van ervaring en kennis (overdracht). Dit kreeg vorm door een gebiedsgerichte, integrale benadering waarbij moest worden geleerd om te gaan met Leader/EU geld, een gebiedsdekkende samenwerking en het werken vanuit de ideeën en wensen uit het gebied zelf (bottum-up). Alles was nieuw voor het gebied en de leden van de Plaatselijke Groep. Uiteraard was het zoeken naar vormgeving van de Leaderwerkwijze, de interpretatie van regels en richtlijnen, het ontwikkelen van een eigen ontwikkelingsvisie en het opbouwen van een soepel lopende Leaderorganisatie. En last but not least: 'hoe kom je van je geld af', m.a.w. hoe zorg je dat er subsidieaanvragen komen die voldoen aan de criteria en verwachtingen! Door grote betrokkenheid van de leden van de Plaatselijke Groep (PG), volhardendheid van de aanvragers en samenwerking met andere partijen, is het gelukt om bijna 30 aanvragen te behandelen en bijna 100 projectideeën te genereren. Na drie jaar formuleerde de PG de ambitie ook na 2007 door te willen gaan met de Leaderwerkwijze. Uiteindelijk zullen er in 2008 27 projecten zijn uitgevoerd en zal ca. 3,4 miljoen euro in het gebied zijn geïnvesteerd. Waarmee het Leader+ budget zo goed als volledig toegezegd en benut is. Legio projecten en ideeën staan op de wachtlijst. Daarmee is het einde van de Leader+ periode is tevens de startsituatie voor de nieuwe periode.

Leerpunten van de Leader+ periode 2001 - 2007 zijn:

- Een integrale gebiedsvisie is noodzakelijk als toetsingskader om projectaanvragen inhoudelijk beter te kunnen beoordelen.
- Ruime beschikbaarheid van professionele ondersteuning (kennis en uren) voor aanvragers is vereist voor het welslagen van projectaanvragen.
- Samenwerkingsprojecten vereisen extra ondersteuning, met name in de verkennings- en opstartfase.
- Werkbezoeken zijn leerzaam. In het begin van de Leader+ was het zoeken naar een 'soepele' werkwijze binnen de kaders van de regeling. Een werkbezoek aan Flevoland en Ierland was daarvoor erg nuttig.
- Leader+ heeft een enorme diversiteit aan projecten losgemaakt door een sterke nadruk te leggen op lokale en regionale samenwerking, opschaling, bottum-up initiatieven en de brede inhoudelijke dekking van het thema leefbaarheid platteland.
- De administratieve last voor aanvragers was erg hoog. Uitdagingen voor de nieuwe periode zijn: snellere beschikbaarheid cofinanciering project, meer ondersteuning in ontwikkelen projectplan, meer ondersteuning in zoeken cofinanciering. Daarmee ook laagdrempeliger zijn voor financieel kleine projecten (tot ca 25.000 euro).
- De waardering van vrijwilligersuren maakt enorm veel energie los in het gebied en maakt projecten mogelijk die elders niet terecht kunnen voor ondersteuning.
- De Plaatselijke Groep heeft zich niet beperkt tot het sec beoordelen van aanvragen. Zij heeft de samenwerking in het gebied tussen gemeenten en andere organisaties op gang gebracht in het gezamenlijke project Focus[2].
- Het kon (soms) niet gek genoeg!

[1] Liaison Entre Actions de Développement de l'Economie Rurale

[2] Focus op de Kromme Rijnstreek is een project waarin vier deeltrajecten zijn opgestart door gemeenten, provincie en PG Leader+. Deelprojecten waren: inhoudelijke verdieping op toekomst landbouw, ruimtelijke ordening en recreatie; opzetten van een gebiedsloket; uitwisseling over leefbaarheid kleine kernen; en verkenning van routestructuren. Dit liep in 2006-2007.

1.2 Aanleiding Ontwikkelingsplan Leader 2007-2013

Dit zijn diverse aanleidingen voor dit Ontwikkelingsplan:

- De wens van maatschappelijke organisaties en overheden om te blijven werken aan de toekomst van het gebied, aan behoud en ontwikkeling van de ruimtelijke kwaliteit, aan prettig wonen en werkgelegenheid in het gebied.
- Het aflopen van de Leader+ regeling en de start van het Plattelands Ontwikkelings Programma 2 (POP2), de Europese subsidieverordening van 2007-2013, waar Leader onder valt.
- Er blijft behoefte aan een organisatie die zich inzet voor bewoners en ondernemers in de streek en een schakelfunctie vervult tussen top-down en bottum-up, tussen beleidsontwikkeling en –uitvoering.
- De start van de Agenda Vitaal Platteland Provincie Utrecht in 2006, het meerjarenprogramma waar o.a. POP2 in Utrecht deel van uit maakt.
- Mede daardoor de nieuwe positionering van Leader en de Plaatselijke Groep.

Die ontwikkelingen hebben de aanzet gegeven voor dit breed gedragen Ontwikkelingsplan waarin een focus is aangebracht op thema's. Thema's die, naar de mening van de Plaatselijke Groep, leven in de streek. Waar vooral bij maatschappelijke en publieke organisaties behoefte aan is. Met deze nieuwe start hangt samen dat de samenstelling van de Plaatselijke Groep moet worden heroverwogen. Een vernieuwde samenstelling van de PG die is gebaseerd op geactualiseerde thema's, geeft nieuwe energie!

1.3 Positionering Ontwikkelingsplan

Dit Ontwikkelingsplan is het toetsing- en werkdocument van de Plaatselijke Groep voor de komende 7 jaar. Het Ontwikkelingsplan kan een bijdrage leveren aan de realisatie van de doelstellingen van het Agenda Vitaal Platteland (AVP) en/of daarop aanvullend zijn. Het AVP krijgt uitwerking in een integrale gebiedsvisie en gebiedsprogramma voor 2007-2013 in opdracht van de Stuurgroep Kromme Rijn. Daarin zitten: gemeenten Bunnik, Houten, Wijk bij Duurstede, Utrechtse Heuvelrug, Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden, gebiedscommissie Langbroekerwetering en de Plaatselijke Groep Leader+. In hoofdstuk 2, paragraaf 4 wordt dieper ingegaan op deze stuurgroep en de relatie met de Plaatselijke Groep.

Het gebied, de gebiedsorganisaties, en gebiedsgericht beleid bevinden zich anno 2007 in een dynamische fase. Als de komende jaren ontwikkelingen daar aanleiding toe geven, kan de Plaatselijke Groep in overleg met gebiedsorganisaties (publiek en privaat) besluiten onderdelen van het Ontwikkelingsplan aan te passen. Dit plan is weliswaar richtinggevend voor activiteiten maar geen blauwdruk!

Dit Ontwikkelingsplan beoogt aanvullend te zijn op en verbindend te zijn met alles wat al loopt, door meer samenhang en samenwerking te stimuleren en faciliteren, door een schakel te zijn tussen 'bottum-up' en 'top-down', beleid en praktijk. En beoogt vooral projecten aan te jagen.

1.4 Leeswijzer

Zonder benoeming en erkenning van het prachtige Kromme Rijngebied, met al haar kansen en bedreigingen, valkuilen en uitdagingen, hoeven we ons niet druk te maken. Waarom we dat wel doen leest u in hoofdstuk 2. Verder gaat hoofdstuk 2 in op de beleidsmatige en organisatorische context. Hoofdstuk 3 is een cruciaal hoofdstuk. Het bevat de ambitie van de Plaatselijke Groep, met thema's en gewenste resultaten en bijbehorende strategie. In hoofdstuk 4 leest u over de organisatie: hoe gaan we te werk, wie is er nog meer bij betrokken. En ook interessant: waarop en hoe worden aanvragen beoordeeld. Hoofdstuk 5 gaat over de financiering voor de komende zeven jaar en hoofdstuk 6 gaat in op de planning van Leader.

2 Gebiedsbeschrijving

In dit hoofdstuk beschrijven we het gebied en het speelveld en geven we de belangrijkste uitdagingen weer. Voor een uitgebreidere beschrijving van en toelichting op de kwaliteiten van het gebied, verwijzen we naar diverse (beleids)documenten (zie bijlage 1). Een belangrijk document is de integrale visie en het gebiedsprogramma Kromme Rijn 2007-2013 en de bijbehorende bouwstenen, die de Stuurgroep Kromme Rijn medio 2007 heeft vastgesteld.

2.1 Kromme Rijn: De Tuin van Utrecht

De Kromme Rijnstreek is een bijzonder gebied in het zuidoosten van de provincie Utrecht. Het gebied is omgeven door de bossen op de Utrechtse Heuvelrug aan de noordzijde, de Nederrijn en Lek in het zuiden en het verstedelijkte gebied met de steden Utrecht in het noorden en Nieuwegein en Houten in het westen.
Er wordt volop geboerd, fruit geteeld, gerecreëerd, ondernomen, gewoond en gewerkt. Er liggen meerdere kleinere dorpen die bruisen van het verenigingsleven en waar diverse voorzieningen nieuwe impulsen krijgen. Het gebied ligt in een stedelijke regio, waarvan de druk voelbaar is. Een prachtig gebied, kortweg samengevat ‘’de Tuin van Utrecht’’: moestuin, speeltuin, educatieve tuin, natuurtuin en geschiedenistuin.

Het Kromme Rijngebied biedt groen en rust. Elementen die zeer waardevol zijn voor haar bewoners en haar stedelijke omgeving. Het Kromme Rijngebied is aantrekkelijk voor bewoners en recreanten en heeft potenties voor natuur-, landschappelijke en recreatieve ontwikkeling.
Maar tegelijkertijd is het de uitdaging om te gaan met verstedelijkingsdruk, toenemende vraag aan recreatieve voorzieningen voor bewoners in het gebied en daarbuiten, in combinatie met het behoud (en ontwikkeling) van de waardevolle landschappelijke kwaliteiten.

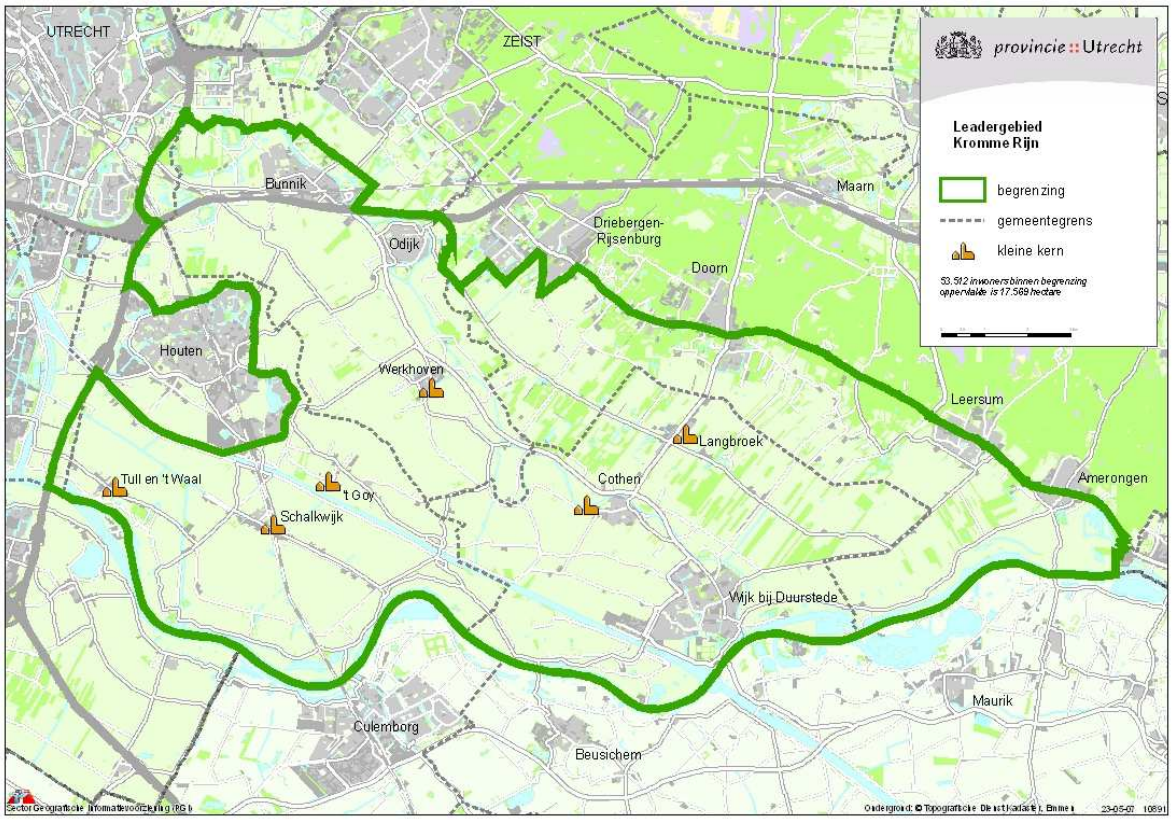
2.2 Begrenzing

Figuur 1 geeft de begrenzing van het nieuwe Leadergebied Kromme Rijn weer. Bij het vaststellen van de begrenzing is rekening gehouden met de volgende aspecten:

- Sociaal-geografische eenheid: een logisch geheel.
- Zoveel mogelijk zijn fysieke en bestuurlijke grenzen aangehouden: de Lek/Nederrijn in het zuiden, de A27 in het westen, de gemeentegrens in het noord-westen, en de N225.
- Maximaal 150.000 bewoners.
- De kern Houten mag niet binnen het gebied vallen omdat deze kern meer dan 30.000 inwoners heeft; Wijk bij Duurstede (ca 18.000 inwoners) ligt er wel binnen. Kernen tot 30.000 inwoners mogen binnen de begrenzing vallen, mits investeringen voor tenminste 50% ten goede komen aan het buitengebied. Wijk bij Duurstede is een belangrijke kern wat betreft voorzieningen voor eigen inwoners en bewoners in het hele buitengebied van de gemeente Wijk bij Duurstede. Daardoor kunnen we wat betreft betrokkenheid en human capital beroep doen op meer mensen en middelen.
- Kleinere kernen Bunnik en Odijk zijn historisch en sociaal verbonden met het Kromme Rijngebied en vallen i.t.t. de Leader+ periode nu wel binnen de grens. Bij kernen op de

Heuvelrug/overgangszone is er in sociaal-cultureel opzicht minder binding. Daarom is als praktische grens gekozen voor de N225.
- De begrenzing van Agenda Vitaal Platteland en Landinrichting Groenraven-Oost
- Bestuurlijke en planmatige overzichtelijkheid.

De Leadergrens is vrij hard. In de praktijk is er regelmatig sprake van grensoverschrijdende projecten. Maximaal 10% van de investeringen mag buiten het plangebied plaatsvinden. Daarom is goede afstemming en samenwerking op projectniveau, inclusief financiering van groot belang.
Op basis van deze begrenzing wonen er anno 2007 ruim 53.000 mensen en beslaat 176 km2 en voldoet de begrenzing dus aan de criteria van POP2.

Figuur 1 Kaart met begrenzing van Leadergebied Kromme Rijn

2.3 Kwaliteiten

2.3.1 Natuur, milieu en water

Het Kromme Rijn- en Langbroekerweteringgebied is te typeren door de gradiënten van hoog naar laag, van droog naar nat, van zand naar klei en veen en van stuwwal naar rivier. Deze gradiënten staan borg voor een grote diversiteit aan natuurwaarden die veelal niet als grote eenheden voorkomen. Maar juist als veel kleinere, versnipperde natuurgebieden en landgoedbossen, en daardoor een grote verwevenheid van functies.
De kleinschaligheid zorgt aan de ene kant voor een waardevol intiem en besloten landschap. Maar aan de andere kant leidt dat ook tot relatief hoge beheerslasten. In een aantal gevallen is er sprake van 'grensgeschillen' tussen natuur- en landbouwdoelen. Daar ligt ook een belangrijke opgave voor de nieuwe periode. Namelijk om die 'geschillen' om te buigen naar meer samenwerking.
Samenwerking tussen meerdere organisaties, die actief betrokken zijn bij natuur en landschapsontwikkeling is dan cruciaal. Zo kan de recent opgerichte Agrarische Natuurvereniging Kromme Rijnstreek een rol spelen in het organiseren van agrarisch en particulier natuur- en landschapsbeheer. Bijvoorbeeld in samenwerking met enkele zeer actieve werkgroepen vrijwilligers, terreinbeherende organisaties, particulieren en Landschapsbeheer Utrecht.
Water is van groot belang voor het ontstaan van het gebied, grondgebruik, ruimtelijk indeling en de economische ontwikkeling. Water biedt kansen voor verdere ontwikkeling, zowel voor

kwaliteitsverbetering (natuurwaarden, watervoorziening voor land- en tuinbouw, etc.), voor kwantiteitsaanpassingen (peilen, opvang bij wateroverlast, etc.), als beleving van het gebied vanaf het water (recreatie) en vice versa. Het Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden (HDSR) heeft hier een belangrijke rol in. Deze aspecten bieden natuurlijk ook een uitdaging voor ondernemers die op innovatieve wijze bij willen dragen aan waterkwaliteit, beschikbaarheid of beleving van water in het gebied.

2.3.2 Landschap en cultuurhistorie

Landschap

De ontstaansgeschiedenis van het rivierenlandschap van de Kromme Rijn is nog duidelijk te zien. De rivier de Kromme Rijn is relatief gezien ongeschonden (niet rechtgetrokken/genormaliseerd) en zichtbaar in het gebied aanwezig. Het landschap kenmerkt zich door een afwisseling van openheid (kommen) en beslotenheid (stroomruggen). De dorpen en kernen liggen als afzonderlijke entiteiten herkenbaar in het landschap. Dit is een grote kwaliteit van het gebied.
Het Langbroekerweteringgebied staat bekend om de grote dichtheid van landgoederen en het voorkomen van bijzondere lanen en 'zuwen'. Zuwen zijn kleine kaden die groepen percelen scheiden en vaak herkenbaar zijn in het landschap door beplanting.
Het gebied maakt vanwege deze kernkwaliteiten, samen met een deel van de provincie Gelderland, deel uit van het 'Nationaal Landschap Rivierengebied' [3] uit de Nota Ruimte. Het gebied ligt tevens voor een deel in het Nationaal Landschap Nieuwe Hollandse Waterlinie, met de deelprojecten ('enveloppen') Rijnauwen-Vechten en Linieland.

Cultuurhistorie

Het gebied kent de grootste dichtheid aan landgoedgoederen en ridderhofsteden in Nederland. De ligging van de Limes, de noordelijke grens van het Romeinse Rijk, spreekt in ons gebied tot de verbeelding. Deze is echter buiten de Romeinse wachttoren bij 'Castellum Fectio' bij Fort bij Vechten (zie foto) nog niet echt goed echt zichtbaar of beleefbaar. Daarnaast loopt de Nieuwe Hollandse Waterlinie door het gebied. Deze linie heeft de inrichting van dat gebied mede bepaald en heeft veel ontwikkelingspotentie op het gebied van recreatie en educatie.

2.3.3 Sociaal-economische vitaliteit

Landbouw

Het Kromme Rijngebied 'boert goed', acute noodzaak om het roer om te gooien is er niet. Er is sprake van schaalvergroting in de landbouw, vrijkomende agrarische bedrijfsbebouwingen en verbrede landbouw. De fruitteelt neemt een belangrijke plaats in en breidt zelfs uit. Agrarische ondernemers hebben zich in het project ''Met boeren de toekomst'' uitgesproken voor een beleidsagenda voor de komende 10 jaar. Daaraan moet een vervolg worden gegeven. Want op termijn zal (conform de landelijke trend) het aantal agrarische ondernemers kunnen halveren. Daarom is het noodzakelijk te zoeken naar een duurzame en financierbare rol van de agrarische sector als grootste beheerder en gebruiker van het landschap. En aanvullend ook het zoeken naar nieuwe economische activiteiten als dragers van het buitengebied.

MKB

In de kleine kernen en het buitengebied zitten diverse ondernemers. Van transportbedrijven tot horecaondernemers, een dorpswinkel, kunstenaars, andere zelfstandigen, en kleinschalige zorglocaties. Bedrijvigheid is van groot belang voor de vitaliteit van het platteland. Vanwege investeringen in het gebied, lokale werkgelegenheid, het vasthouden van kennis en kunde en sociale

[3] Nationale landschappen zijn gebieden met (inter)nationaal belangrijke landschapskwaliteiten en in samenhang daarmee bijzondere natuurlijke en recreatieve kwaliteiten. De kwaliteiten van de Kromme Rijnstreek zijn schaalcontrasten tussen zeer open en besloten, samenhangend stelsel van kom-oeverwal-uiterwaard-rivier en samenhangend stelsel van stuwwal-flank-kwelzone-oeverwal-rivier.

cohesie. Juist in dit gebied waar werkgelegenheid voorhanden is in de nabij gelegen steden en grote kernen, is het een uitdaging ruimte te bieden aan ondernemerschap en nieuwe product-marktcombinaties in het buitengebied en de kleine kernen.

Recreatie en toerisme

Landschap en Cultuurhistorie bieden in principe kansen voor recreatief of toeristisch ondernemerschap. Denk aan een groter recreatief aanbod, betere toegankelijkheid van het landelijke gebied en landgoederen en aan een gezamenlijk en afgestemd aanbod en gezamenlijke vermarkting van producten. De recreant en bewoners van het gebied zoeken meer mogelijkheden om te genieten van het prachtige landschap en de cultuurhistorie. Het ontbreekt nu vooral aan kleinschalige verblijfsmogelijkheden voor korte duur. Bestaande logiesgelegenheden zouden een kwaliteitsslag moeten maken. Horecagelegenheden zijn er niet voldoende. Door routes te ontwikkelen met pleisterplaatsen kan het gebied aantrekkelijker worden voor nieuwe bezoekers die bijdragen aan de omzet in het gebied.

Voorzieningen

In de kleine kernen blijft het, ondanks of juist dankzij de nabijheid van de grotere kernen, een uitdaging het voorzieningenniveau op peil te houden. In 2006 en 2007 zijn allerlei trajecten in kleine kernen gestart. In deze trajecten zoeken gemeenten, woningbouworganisaties, bewoners, zorgverleners en onderwijsinstellingen naar duurzame samenwerking, kennisuitwisseling en naar multifunctionele accommodaties. Voor de kleine kernen is samenhang (met andere functies en dorpen) en samenwerking juist op dit aspect van groot belang.

Sociale samenhang

Het verenigingsleven bruist maar moet met het oog op de toekomst wel blijven knokken. Om te kunnen blijven oefenen met de muziekvereniging, avondjes voor de jongerensoos te kunnen houden, of om een uitvalsbasis te hebben voor evenementen. De organisatiegraad van de kleine kernen is groot, maar verschilt wel per dorp.

Relatie stedelijke gebieden - platteland

Al honderden jaren biedt het groene buitengebied de stedelingen haar diensten en producten aan. Denk aan voedselvoorziening, rust en ruimte (landgoederen voor de rijken). Ook in de toekomst zal dat zo blijven. Maar door schaalvergroting en fysieke barrières is het vaak zoeken (soms letterlijk) naar (wandel- en fiets)verbindingen en ook naar economische en sociale verbindingen. Het is zoeken naar nieuwe, of het verduurzamen, professionaliseren en opschalen van bestaande verbindingen.

2.4 Speelveld

Het speelveld van de Plaatselijke Groep wordt inhoudelijk bepaald door vastgesteld beleid of beleid dat in ontwikkeling is. Daarnaast door organisatorische ontwikkelingen: programmering en samenwerking in de uitvoering.
Dit Ontwikkelingsplan beoogt zoveel mogelijk aan te sluiten bij of aanvullend te zijn op bestaand beleid en/of dit beleid verder uit te werken volgens de Leaderwerkwijze. Het is van essentieel belang om kennis van het beleid te hebben en op de hoogte te blijven van allerlei ontwikkelingen. De (beleids- en organisatie)dynamiek in het gebied is op dit moment erg in beweging. In dit plan worden deze ontwikkelingen slechts op hoofdlijnen beschreven. In bijlage 1 staan de relevante beleidsnotities genoemd.

Meest relevant zijn het Europese plattelands ontwikkelingsprogramma ‘POP2’ (paragraaf 2.4.1) en provinciaal beleid (2.4.2 en verder). De uitvoering van dit Ontwikkelingsplan Leader zal in nauwe samenspraak en –werking met gemeenten en regionale verbanden gaan plaatsvinden. In paragraaf 2.4.6 wordt als laatste de organisatorische context kort beschreven.

2.4.1 Plattelands Ontwikkelings Programma 2

De Leaderwerkwijze maakt vanaf 2007 onderdeel uit van het Europese Plattelands Ontwikkeling Programma 2 (POP2). Binnen dit programma zijn er vier onderdelen, de zogeheten assen:

- As 1. Verbetering van het concurrentievermogen van de landbouw- en de bosbouwsector.
  Denk aan: opleiding en educatie, samenwerking, ketenvorming, bedrijfsadvies e.d.
- As 2 Verbetering van het milieu en het platteland.
  Denk aan: landschapsbeheer, bergboerenregeling, agrarisch natuur en landschapsbeheer, dierenwelzijn.
- As 3. De leefkwaliteit op het platteland en diversificatie van de plattelandseconomie.
  Denk aan: bevorderen toeristische activiteiten, micro-ondernemingen, training en informatie economische sectoren, leefkwaliteit, deskundigheidsbevordering t.b.v. ontwikkelingsstrategieën.
- As 4. Leader Ontwikkelingsstrategie.

De 'assen' zijn vertaald naar investeringen in 'maatregelen'. Voorbeelden zijn 'dorpsvernieuwing' (maatregel 322), of 'uitvoering van samenwerkingsprojecten' (maatregel 421).
Het budget uit as 4 is vooral bedoeld voor de Leaderwerkwijze: procesgeld voor strategieontwikkeling, kosten voor de Plaatselijke Groep en het aanjagen van projecten e.d.. Projecten met Leaderkenmerken kunnen in principe ook gebruik maken van budgetten uit de andere assen, mits een bijdrage aan de doelstellingen uit as 1, 2 of 3 wordt geleverd.
De Plaatselijke Groep levert met dit Ontwikkelingsplan in ieder geval een bijdrage aan maatregelen uit as 3. Dit is vertaald in de financiële tabel (zie hoofdstuk 6).

Leaderprojecten moeten voldoen aan Europese wet- en regelgeving. Dit uit zich vooral in de aanvraagbescheiden, aanbestedingsbeleid, de staatssteuntoets, en PR en communicatie verplichtingen/richtlijnen.

2.4.2 Agenda Vitaal Platteland

De Wet Inrichting Landelijk Gebied (WILG) vormt de basis voor een andere manier van werken bij het inzetten van middelen in het landelijk gebied. Dit betekent onder meer dat de provincie zorgt voor een programmering voor de komende zeven jaar. Essentieel is dat daarin beoogde ambities, prestaties en middelen van alle betrokken partijen op elkaar afgestemd worden. Om als provincie deze nieuwe rol te kunnen invullen is het kaderdocument Agenda Vitaal Platteland 2007-2013 (AVP) opgesteld. Dit is het beleidskader van het provinciale meerjarenprogramma landelijk gebied (pMJP).

In het kaderdocument Agenda Vitaal Platteland wordt toegelicht welke doelen worden nagestreefd, welke middelen daarvoor ingezet kunnen worden, hoe de uitvoering gestalte kan krijgen en op welke wijze monitoring en rapportage plaats zal vinden. Dit beleidskader is nodig om duidelijkheid te scheppen voor de betrokken partijen, wat betreft de uitvoering van de projecten in het landelijk gebied.
Een essentieel onderdeel van Agenda Vitaal Platteland is de bestuursovereenkomst Investeringsbudget Landelijk Gebied (ILG). Dit is een overeenkomst tussen rijk en provincie waarmee het rijk budget ontschot en overdraagt aan de provincies voor investeringen in het landelijk gebied. Hierin zijn de prestaties, budgetten en verplichtingen vastgelegd. Per gebied zijn die uitgewerkt.
Het gaat nadrukkelijk niet om nieuw beleid maar om bundeling en coördinatie van bestaand beleid.
Inhoudelijke thema's van het AVP zijn:

- Natuur: EHS, Nationaal Park, Milieu & Water, Bodem, Overig natuur.
- Landschap en cultuurhistorie: Nationale landschappen, Ontwikkelen landschappelijke kwaliteit, Cultuurhistorie & aardkundige waarden. Sociaal-economische vitalisering: Landbouwstructuurverbeteringen, duurzame landbouw, verbrede landbouw, leefbaarheid, samenwerkingsverbanden, recreatie en toerisme.

Voor het AVP gebied Kromme Rijn heeft de provincie als prioritaire thema's gekozen Landschap en Cultuurhistorie en Sociaal-economische vitalisering. Deze thema's worden uitgewerkt in een aparte integrale visie en gebiedsprogramma voor 2007-2013. Medio 2007 zal het integrale gebiedsprogramma, het uitvoeringsprogramma voor de Kromme Rijnstreek worden vastgesteld door Stuurgroep Kromme Rijn en Gedeputeerde en Provinciale Staten.
Dit Ontwikkelingsplan Leader levert input voor het gebieds- en uitvoeringsprogramma.

2.4.3 Platteland in Ontwikkeling

De provinciale doelen van het programma 'Platteland in Ontwikkeling' vallen onder de thema's van het provinciaal meerjarenprogramma Agenda Vitaal Platteland (AVP). De doelen komen hoofdzakelijk terug bij de thema's landbouw en sociaal economische vitalisering, maar ook bij landschap en recreatie.

Binnen dit programma gelden de volgende doelen:
Ambitie A Vraaggericht ondernemen voor de Utrechtse samenleving.
- Doel 1 Duurzame landbouw waaronder een optimale (fysieke) landbouwstructuur.
- Doel 2 Grotere professionaliteit van ondernemers en hun samenwerkingsverbanden.
- Doel 3 Groei van verbrede landbouw en "nieuw" ondernemerschap.

Ambitie B Benutten van het Utrechtse natuurlijke en sociale kapitaal.
- Doel 4 Duurzaam beheer van het landelijk gebied door landgebruikers en –eigenaren
- Doel 5 Meer mogelijkheden voor recreatief (mede)gebruik van platteland en natuur
- Doel 6 Streekidentiteit en –cultuur versterkt plattelandseconomie
- Doel 7 Een leefbaar landelijk gebied

Ambitie C Ruimte voor experimenten
- Doel 8 De provincie Utrecht is meer partner op het platteland
- Doel 9 Wet- en regelgeving voor plattelandsontwikkeling wordt ontwikkelingsgericht toegepast.

Een aantal projecten in de Kromme Rijnstreek dat mede door dit programma is (mede)gefinancierd, is al uitgevoerd ('Boeren met toekomst') of loopt nog ('Stichtse Logies'). Het provinciale beleid richt zich de komende periode mede op professionalisering van ondernemers en samenwerkingsverbanden, groei van verbrede landbouw en 'nieuw' ondernemerschap, duurzaam beheer van het landelijk gebied door landgebruikers en –eigenaren, meer mogelijkheden van recreatief (mede)gebruik van natuur en platteland, streekidentiteit en –cultuur en leefbaarheid. In het gebied is volop ambitie om deze ontwikkeling verder door te zetten.

2.4.4 Actieplan Recreatie & toerisme

De provincie Utrecht voert haar recreatiebeleid ten eerste via het Actieplan recreatie en toerisme ('Uit en thuis in Utrecht'). De provincie bepaalt hierin het beleidskader en de doelen en inzet van provinciale middelen. Met de subsidieregeling Toeristische Ontwikkeling kan de provincie Utrecht nieuwe bovenlokale toeristisch-recreatieve initiatieven ondersteunen, vooral de initiatieven die de belevingswaarde van de provincie vergroten.
Hoofdopgaven zijn het vergroten van het toeristisch bezoek met 25 procent en het accommoderen van 10 procent meer recreatieve bezoekers uit de eigen provincie. De provincie stimuleert daarnaast agrarische ondernemers om toeristisch-recreatieve nevenactiviteiten op te starten, dit als een welkome aanvulling op het reguliere aanbod.

Om het bovenstaande te realiseren zijn de volgende opgaven geformuleerd:
- Kwaliteitsverbetering en uitbreiding van de verblijfsrecreatie.
- Sterkere toeristische profilering van de provincie Utrecht.
- Bevorderen van het zakelijk toerisme.
- Verruimen van het recreatieve aanbod voor eigen inwoners.
- Versterken van de recreatieve routestructuren.
- Stimulering plattelandstoerisme.
- Professionalisering en versterking van de organisatiestructuur in de provincie.

2.4.5 Leefbaarheid kleine kernen

In veel dorpen en kleine kernen zijn problemen rond leefbaarheid en sociale samenhang. De provincie heeft bij de vorige coalitie (2004-2007) een project "leefbaarheid kleine kernen" met een budget van twee miljoen euro gestart om deze problemen aan te pakken. Dat heeft vooralsnog geleid tot 23 projecten in 19 gemeenten die thans worden uitgevoerd. In het Kromme Rijngebied betreft dat bijvoorbeeld de brede school in Werkhoven en het dorpshuis in Schalkwijk. De provincie is daarbij ontwikkelingspartner van de gemeente. Met bottom-up processen worden lokale problemen in beeld gebracht en wordt met lokale betrokkenen gezocht naar inhoudelijk en financieel draagvlak voor oplossingen.

Op 11 januari 2007 heeft de conferentie Keerpunten in Kleine Kernen plaatsgevonden. Uit de conclusies van deze bijeenkomst en uit de ervaringen met het leefbaarheidsproject tot nog toe kunnen verdere stappen verwacht worden van de provincie en haar partners rondom dit thema.
Recentelijk, 29 mei 2007, hebben provinciale staten reeds ingestemd met de inzet van additionele middelen (3,5 ton euro) voor vier extra leefbaarheidsprojecten.

2.4.6 Organisatorische context

De organisatie op gebiedsniveau zit momenteel in een overgangsfase van versnippering naar eenheid. In het Kromme Rijngebied is de afgelopen jaren, mede op initiatief van de Plaatselijke Groep Leader+, al een nauwere samenwerking ontstaan tussen gemeenten, provincie en de Plaatselijke Groep. Dit uitte zich in het project ''Focus'' met stuurgroep.
Vervolgens is in 2006 is de Stuurgroep Kromme Rijn ingesteld[4]. Deze is verantwoordelijk voor het opstellen van het gebiedsprogramma AVP voor het Kromme Rijngebied. De Plaatselijke Groep levert daaraan een bijdrage.
Formeel staan alle groepen op zichzelf maar bestuurlijk en praktisch is een aantal al samengevoegd.

Het streven van de genoemde stuurgroepen en de PG is dat in de loop van 2008 er twee organen zullen zijn voor samenwerking in de uitvoering en voor aansturing van gebiedsontwikkelingen:

1. een GebiedsCoöperatie Kromme Rijn voor aansturing/programmering.
2. een Streekhuis voor uitvoering.

De juridische vorm GebiedsCoöperatie (in ontwikkeling) is behoorlijk nieuw en innovatief voor Nederland en daarom vraagt het proces tijd. Mogelijk wordt voor de samenwerking publiek-privaat een andere juridische vorm gekozen. De Stuurgroep Kromme Rijn zal te zijner tijd overgaan in deze GebiedsCoöperatie i.o.
Het Streekhuis (incl. gebiedsloket) wordt het kloppend hart van de streek voor wat betreft algemene coördinatie en het begeleiden van de uitvoering van projecten en de communicatie met het gebied over allerlei ontwikkelingen. De mensen die werken vanuit het Streekhuis zullen een belangrijke doorverwijs- en ontwikkelfunctie hebben voor initiatiefnemers. Ook voor projecten van Leader.
Praktisch gezien wil de PG mee gaan doen in het streekhuis, en is de locatie tevens de beoogde werkplek van de projectleider.

Voor nu heeft de PG heeft het mandaat gekregen van de Stuurgroep Kromme Rijn voor de uitvoering van dit Ontwikkelingsplan. Om te voorkomen dat er een extra besluitvormingslaag bij komt, is afgesproken dat de Stuurgroep/GebiedsCoöperatie:

- het Ontwikkelingsplan goedkeurt als basis voor de jaarlijkse werkplannen;
- de jaarlijkse werkplannen vooraf goedkeurt.

De PG legt achteraf verantwoording af over goedgekeurde projecten.
Deze procedure is er op gericht te voorkomen dat elk project naast een advies van de PG ook nog door een ander gremium beoordeeld moet worden en het daarmee beperken van onnodige bureaucratie.

Het komend jaar zal duidelijk zijn hoe taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden zich zullen uitkristalliseren tussen GebiedsCoöperatie, Streekhuis en Plaatselijke Groep. De insteek is om het praktisch en transparant te houden. Er wordt niet gewacht met het opstarten van projecten. Samenwerking en coördinatie staan ten dienste van de uitvoering op het platteland van de Kromme Rijn.

[4] De Stuurgroep Kromme Rijn bestaat uit gemeenten Bunnik, Wijk bij Duurstede, Utrechtse Heuvelrug en Houten, provincie, Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden, gebiedscommissie Langbroekerwetering en Plaatselijke Groep Leader+. De opdracht van de stuurgroep is het gebiedsprogramma in het kader van het Agenda Vitaal Platteland op te stellen.

2.5 Uitdagingen

Samengevat zijn er voldoende inhoudelijke én procesmatige uitdagingen:
- Visie ontwikkelen op en plek geven aan de verdere ontwikkeling van de agrarische sector in relatie tot de bijdrage aan de streekidentiteit.
- Natuur en landbouw meer dan tot op heden samen laten optrekken.
- Landschappelijke kwaliteiten versterken door ontwikkeling en behoud.
- Vergroten beleefbaarheid en toegankelijkheid van cultuurhistorische elementen.
- Vergroten van het aanbod van recreatieve producten, diensten en routes.
- Integrale, dorpsgerichte benadering om voorzieningenniveau te behouden en te ontwikkelen.
- Meer ruimte bieden voor ondernemerschap en het stimuleren van creatieve ondernemingen.
- Het (van ontwikkeling tot beschikking en uitvoering) soepeler en sneller ondersteunen van projecten door het vormgeven van samenwerking in het gebied.
- Gebruik maken van de kennis elders. Denk ook aan kennisinstellingen aan de rand van het gebied: Universiteit en Hogeschool Utrecht (de Uithof), Wellant College (Houten).
- Intensivering van de samenwerking tussen de betrokken gemeenten (en provincie) op het gebied van het ruimtelijk beleid voor het buitengebied.
- De ontwikkeling van een effectieve uitvoeringsorganisatie voor het platteland van de Kromme Rijnstreek met daarin de Leaderwerkwijze geïntegreerd.

Aandachtspunten zijn:
- Stedelijke ontwikkelingen/woningbouwlocaties waardoor planologische onduidelijkheid ontstaat.
- Te weinig ruimte voor (nieuw of experimenteel) ondernemerschap in het buitengebied.
- Onduidelijke en/of elkaar tegensprekende planologische kaders en gemeentelijke/ provinciale regelingen.
- Snelheid waarmee cofinanciering en vergunningen rond komen.
- Gebrek aan (bereidheid tot) samenwerking.
- Bestuurlijke drukte en bureaucratie (‘wie doet het werk?’).
- Voorzichtigheid, angst voor het onbekende die remmend kunnen werken.

De Plaatselijke Groep gaat voor ‘een Kromme Rijnstreek in volle bloei!’’

3 Ambitie en thema's

3.1 Ambitie

De ambitie van de Plaatselijke Groep Leader Kromme Rijn voor de periode 2007-2013 is:

het leveren van bijdragen aan de versterking van de identiteit van het Kromme Rijngebied.

3.2 Thema's

De Plaatselijke Groep richt zich op de volgende twee thema's.

Thema A: Impuls geven aan de fysieke vitalisering van het gebied door het verbeteren, ontsluiten en vermarkten van milieu, water, natuur, landschap en cultuurhistorie.

Thema B: Impuls geven aan de sociaal-economische vitalisering van het platteland en de kleine kernen.

Waarom deze thema's?
- Het zijn thema's die aansluiten bij en ruimte geven aan de uitdagingen voor het gebied.
- Het zijn 'kapstokken' voor een grote diversiteit aan initiatieven.
- Ze verbinden 'culturen', sectoren en thema's met elkaar.
- Dragen bij aan de ambitie van Leader.
- Sluiten aan bij het ontwikkelingspotentieel en interesse van bewoners, ondernemers en organisaties en bij overheidsbeleid.

Het Kromme Rijngebied biedt, zoals gezegd in hoofdstuk 2, veel kansen voor het voorzien in behoeften van de eigen en ''stedelijke'' bevolking: voor recreatieve paden, basisvoorzieningen, werkgelegenheid. Het gebied heeft zoveel bijzondere kwaliteiten. Het gebied kent niet voor niets twee Nationaal Landschappen. Een integrale benadering essentieel is voor de kwaliteit van het gebied op langere termijn, zowel fysiek, als sociaal-economisch! We willen de verrommeling van het landschap vóór zijn en het gebied verder op de kaart zetten.

Het tweede thema kent als accent juist de sociale voorzieningen en activiteiten. Het gaat hier om investeringen in het opzetten van nieuwe economische activiteiten in het gebied en nieuwe sociale voorzieningen. Om de basisvoorzieningen in dorpen en ondernemerschap een impuls te geven door behoud en ontwikkeling en de streekidentiteit te versterken.

De PG heeft de thema's uitgewerkt in de volgende typen activiteiten:
- Ontsluiten: toegankelijkheid en aantrekkelijkheid van het landschap vergroten.
- Vermarkten: economische ontwikkeling en vergroten bekendheid producten en diensten.
- Innoveren: vernieuwing van producten, diensten en ketens, pilots.
- Educatie en scholing: kennisvergroting en –uitwisseling, visievorming.
- Professionaliseren: opschalen en verbeteren, scholing, nieuwe samenwerking.

In bijlage 2 staan ter inspiratie enkele voorbeelden van projecten en activiteiten beschreven.

Gewenste resultaten per thema:
Concreet streeft de PG ernaar dat Leaderwerkwijze in 2013 ertoe heeft geleid dat:
Thema A:
- Minimaal 20 kilometer nieuwe recreatieve (wandel-, fiets- en ruiter-)paden incl. kanoroutes met voorzieningen voor gebruikers in gebruik zijn genomen en/of bestaande paden zijn opgeknapt.
- Er ervaring is opgedaan met een constructie voor de structurele financiering van het beheer en het onderhoud van het (agrarisch) cultuurlandschap.

– Minimaal 4 projecten zijn gerealiseerd gericht op de ontwikkeling van nieuwe cultuurhistorische objecten die een publieke en/of recreatieve functie hebben gekregen.

Thema B:
– Minimaal 3 nieuwe (vormen van) economische dragers in het buitengebied zijn gerealiseerd.
– Minimaal 2 projecten om vermarkting van streekproducten op te schalen.
– Minimaal 4 projecten gericht op de ontwikkeling van nieuwe toeristisch-recreatieve producten zijn uitgevoerd.
– Minimaal 3 nieuwe functiecombinaties van basisvoorzieningen in en/of tussen dorpen zijn gerealiseerd of een kwaliteitsimpuls hebben gekregen.
– Minimaal 4 bijzondere voorzieningen (''extraatjes'') in multifunctionele accommodaties zijn opgezet.
– Minimaal 4 projecten, gericht op de ontwikkeling van producten of evenementen die streekidentiteit in woord en/of beeld uitgedragen, zijn gerealiseerd.
– Ca. 3 dorpsplannen of leefbaarheidsplannen kleine kernen zijn opgesteld.
– Minimaal 4 uitwisselings- en samenwerkingsprojecten met andere gebieden zijn uitgevoerd.
– Er een professionele samenwerking(organisatie) is op regionaal niveau om de streek te vermarkten.
– Minimaal 2 projecten gericht op of i.s.m. jongeren of andere specifieke doelgroepen zijn opgezet.
– Een clusterproject voor kleine projecten en investeringen is uitgevoerd.

Combinaties van resultaten en bijdragen aan thema's in één project is mogelijk.
De bovengenoemde gewenste resultaten of ''streefwaarden'' vormen de basis voor de financiële tabel in hoofdstuk 5.

De doelgroep van dit Ontwikkelingsplan zijn potentiële projectaanvragers (in willekeurige volgorde):
– Bewoners/consumenten.
– Ondernemers.
– Maatschappelijke organisaties.
– Samenwerkingsverbanden.
– Overheden.

3.3 Strategie

De Plaatselijke Groep wil meer zijn dan een groep die projecten beoordeelt en wil zelf ook actief zijn in het opzoeken en initiëren van projecten. De PG zet in op haar rol als katalysator, aanjager, verbinder en functioneert als denktank en klankbord voor bewoners, ondernemers en bestuurders in het Kromme Rijngebied.
Op basis van de ambitie en thema's zal de PG gericht particulieren, maatschappelijke organisaties en overheden uitnodigen om met concrete ideeën en projectvoorstellen te komen en/of in gezamenlijkheid met hen projecten ontwikkelen.

De Plaatselijke Groep wil met Leader meerwaarde bieden op het reguliere beleid van gemeenten en provincie door te focussen op:
– Investeringen die ten goede komen aan (een groot deel van) de streek.
– Het opstarten of (laten) professionaliseren van (nieuwe) samenwerkingsverbanden.
– De uitwisseling van kennis en ervaringen binnen het gebied en met andere (Leader)gebieden (met ondersteuning van het landelijke Netwerk).
– Experimenten: een ander resultaat dan verwacht is ook resultaat, laat anderen leren van ervaringen. Het betreft risicovolle projecten waarvan niet zeker is dat ze tot het gewenste resultaat zullen leiden en daardoor moeilijk aan geld kunnen komen.

De actieve rol van de PG is vertaald in de samenstelling van de PG als geheel en de profielschets van leden afzonderlijk.

3.4 Samenwerking en netwerkvorming

De Plaatselijke Groep hecht veel waarde aan samenwerking tussen maatschappelijke organisaties onderling, tussen gemeenten en tussen publieke en private organisaties. Zowel binnen als buiten het

Kromme Rijngebied. Hierbij sluit de PG aan bij het POP2-programma waarin samenwerking centraal staat. Samenwerking levert vaak meer op voor alle partijen:

- Meer kennis.
- Meer menskracht.
- Middelen.
- Waarborging continuïteit van projecten.
- Inbedding van resultaten.
- Behartiging van het gezamenlijke belang.

Samenwerking is vaak gericht op een gezamenlijke actie: een evenement, een uitwisselingtraject, arrangementen ontwikkeling, scholing e.d.

> IRIDE, ofwel 'Imaging Rural Identities in an Enlarging Europe',. is een internationaal Leader+ project waarin uitwisseling van foto's over het leven en wonen op het platteland tussen verschillende plattelandsgebieden centraal staat Met uitwisselingmomenten, een reizende expositie en websites. Zie www.iride-krommerijn.nl

Samenwerking vraagt van de initiatiefnemers wel investering in tijd en de relatie. De afgelopen periode heeft de Plaatselijke Groep ervaren dat juist het onderzoeken van mogelijkheden tot samenwerking extra ondersteuning behoeft. Inhoudelijk zijn er vaak wel aanknopingspunten te vinden. Maar hoe geef je het vorm? En wie kan het project gaan coördineren?

De komende periode wil de Plaatselijke Groep het initiatief gaan nemen tot samenwerking met andere (Leader)gebieden (binnen Nederland en/of Europa) op basis van (een van) de twee thema's. Daarvoor worden middelen gereserveerd danwel gezocht. De PG gaat zelf initiatieven initiëren, kansen verkennen en indien haalbaar en wenselijk ook zelf uitvoeren, met ondersteuning van het landelijke Netwerk.

In eerst instantie zal samenwerking verkend worden met Leadergebieden zoals Weidse Veenweiden, De Waarden en Gelderland/Rivierenland. Mogelijke inhoudelijke concrete aanknopingspunten zijn:

- Nationale Landschappen (Rivierengebied, Nieuwe Hollandse Waterlinie).
- Limes.
- Fruit/kersenteelt.
- Kleine kernen ontwikkeling.
- Regionale producten (afzet vergroten, productontwikkeling, ketenvorming).
- Educatie: samenwerking met onderwijsinstellingen in grotere kernen als Houten, Zeist en Utrecht.

4 Organisatie

De Plaatselijke Groep is de spil van Leader in het Kromme Rijngebied. U leest in dit hoofdstuk hoe de Plaatselijke Groep en andere organisaties betrokken bij Leader gaan samenwerken.

4.1 Plaatselijke Groep

De Plaatselijke Groep is verantwoordelijk voor de uitvoering van het Ontwikkelingsplan.
Uitgangspunten voor de uitvoering zijn:
- De organisatie moet herkenbaar zijn voor de regio.
- De regio moet medeverantwoordelijk en betrokken zijn bij de projecten.
- Er moet samenhang en afstemming zijn met ander (gebiedsgericht) beleid in het gebied.

Verantwoordelijkheden Plaatselijke Groep:
- Coördinatie van de uitvoering van het Ontwikkelingsplan Leader Kromme Rijn.
- Maximaal benutten beschikbare budgetten.
- Adviseren aan Gedeputeerde Staten. De PG geeft zwaarwegend advies aan GS betreffende Leaderaanvragen op basis van de provinciale wet Adviescommissie ex. Artikel 81 of 82 nader te bepalen.

Taken Plaatselijke Groep:
- Stimuleert, genereert en faciliteert initiatieven die bijdragen aan de thema's uit het Ontwikkelingsplan.
- Beoordeelt subsidieaanvragen op basis van selectiecriteria en voorwaarden voor het indienen en beoordelen van projecten.
- Stuurt lopende projecten indien noodzakelijk bij.
- Bewaakt de samenhang en samenwerking in het gebied.
- Begeleidt financiële afwikkeling van de aanvragen.
- Evalueert het ontwikkelingsprogramma.
- Stelt jaarlijks een werkplan en voortgangsrapportage op.
- Participeert in de landelijke en EU-Leadernetwerken.
- Organiseert communicatie activiteiten en producten over het programma, projecten en ervaringen.
- Voedt het gebiedsloket (Streekhuis), stuurgroep/Gebiedscoöperatie en andere partijen met initiatieven en ontwikkelingen.

Kenmerken samenstelling Plaatselijke Groep:
- Leden zijn werkzaam en/of woonachtig in de regio.
- Leden komen verspreid uit hele gebied.
- Leden komen uit diverse sectoren/thema's.
- De leden samen vormen een afspiegeling van de relevante maatschappelijk actoren in het gebied.
- Maximaal 50% van de leden komt uit publieke organisaties.
- Een mix van huidige leden PG en nieuwe leden.

Profielschets leden:
- Hebben een brede belangstelling voor plattelandsontwikkeling.
- Hebben een (integrale) visie op de ontwikkeling van het Kromme Rijngebied.
- Zijn lid op persoonlijke titel.
- Zijn deskundig op een van beide thema's van het Ontwikkelingsplan.
- Zijn bereid en in staat tot het initiëren van projecten.
- Hebben een uitgebreid netwerk in het gebied en eventueel daarbuiten.
- Leden zijn bereid zich naast de reguliere vergaderingen in te zetten voor deelactiviteiten/afvaardigingen, en bijwonen officiële openingen Leaderprojecten.

Op basis van de kenmerken van de samenstelling en profielschets is de samenstelling van de PG in bijlage 3 beschreven.

Werkwijze
De Plaatselijke Groep benoemt één van haar leden als voorzitter. De Plaatselijke Groep krijgt ondersteuning van een projectleider en een projectassistent.
De PG vergadert ca. zes keer per jaar om aanvragen in behandeling te nemen, acties voor projectontwikkeling te bepalen en de gebiedsafstemming te bespreken.
Communicatie over Leader naar het gebied toe verdient veel aandacht en zal thematisch of aan de hand van projectresultaten opgepakt worden.
Jaarlijks zullen de activiteiten in een werkplan worden vastgesteld en aan de stuurgroep worden aangeboden. Achteraf wordt op basis van dat werkplan verantwoording afgelegd naar de stuurgroep.

4.2 Provincie Utrecht

Gedeputeerde Staten heeft formeel de eindverantwoordelijkheid voor de toekenning van Leadersubsidie aan aanvragers. De provincie stelt de beschikkingen/overeenkomsten met de ontvangende partij op en draagt de (financiële) risico's. Aanspreekpunt is de programmamanager.
De provincie Utrecht is:
- eindverantwoordelijk voor het Leaderprogramma in de provincie Utrecht.
- opdrachtgever voor de beheer- en betaalautoriteit (DLG Utrecht).
- adviserend lid van de PG (programmamanager).
- verantwoordelijk voor inbedding en afstemming van Leaderwerkwijze en projecten binnen het provinciehuis.
- eindverantwoordelijk voor financiële en inhoudelijke verantwoording en verslaglegging Ontwikkelingsplan Leader Kromme Rijn.

Daarnaast zal een medewerker van de provincie Utrecht de PG inhoudelijk adviseren.

4.3 Ondersteuning Plaatselijke Groep

De PG krijgt ondersteuning van een projectleider ('de handen van de PG') en een projectassistent. Deze ondersteuning is gewenst voor goede praktische uitvoering, monitoring en evaluatie van het programma. Daarnaast verklein je de kwetsbaarheid door twee mensen voor Leader in te zetten.

Projectleider (taak, rol, verantwoordelijkheden):
- Eerste aanspreekpunt over Leaderorganisatie en projecten.
- Verantwoordelijke voor eerste beoordeling kansrijkheid ideeën en subsidieaanvragen.
- Advies aan PG betreffende aanvragen.
- Begeleiden aanvragen van idee tot beschikking.
- Financieel overzicht over programma houden.
- Aansturing van de monitoring en evaluatie van Leaderprojecten.
- Monitoren voortgang Ontwikkelingsprogramma.
- Opzetten en uitvoering communicatie en PR.
- Voorbereiding vergaderingen PG.
- Afstemming project ideeën en aanvragen met streekhuis.
- Samenwerkingsprojecten initiëren en eventueel coördineren.
- Deelname aan en ondersteuning van de voorzitter van de PG in de stuurgroep Kromme Rijn.

Projectassistent:
- Rechterhand projectleider.
- Post en mailings verzorgen.
- Verslaglegging vergaderingen.
- Ondersteuning organisatie van Leaderactiviteiten.
- Ondersteuning aanvrager wat betreft aanvraagformulieren en bijlagen, en bij technische toetsfase.
- Projectdossierbeheer, voorbereiding beschikkingen e.d.
- Organiseren en verwerken voortgangsrapportages in financiële overzichten.
- Ontwikkelen en bijhouden website en andere communicatiemiddelen, contact andere instanties over Pr en communicatie Leader.

Beheers- en betaalautoriteit
De Dienst Landelijk Gebied (DLG) regio Utrecht zal deze taak toebedeeld krijgen van de provincie Utrecht. Taken op hoofdlijnen zijn:
- Uitvoeren technische-administratieve toets projectaanvragen.
- Projectadministratie controle op locatie.
- Ondersteuning projectleider en programmanager bij monitoring projectvoortgang.
- Meedenken bij oplossing technisch-juridische vraagstukken projectaanvragen.
- Financiële administratie programma i.v.m. monitoring projectenvoortgang.
- Uitbetaling eerste voorschotten en op basis van voortgang.
- Controle eindafrekeningen.

4.4 Aanvraagprocedure

In het traject van aanvraag tot aan de subsidietoekenning is een aantal instanties betrokken. Aanspreekpunt voor de aanvrager is altijd de projectleider. De procedure ziet er als volgt uit:

stap	wat	Wie
1	Peilen idee voor kansrijkheid	Indiener i.o.m. projectleider
2	Officiële aanvraag indienen	Indiener, ondersteund door projectleider
3a	Beoordeling aanvraag inhoudelijk	PG
3b	Beoordeling technisch-administratief-juridisch	Beheers- en betaalautoriteit (DLG)
4	Afgeven beschikking	Provincie Utrecht

Stap 1 en 2 kosten veel tijd en verdienen ook veel aandacht. Een goede voorbereiding is het halve werk, wat betreft inhoud, organisatie en financiële onderbouwing. Daarmee moet voorkomen worden dat de stappen 3 en 4 lang gaan duren en daarmee de uitvoering van het project en daarmee het hele Leaderprogramma vertraging op loopt.
Aanvragen kunnen het hele jaar door ingediend worden. De PG behandelt in principe de aanvragen op de eerstvolgende vergadering. Er vinden ca. zes vergaderingen per jaar plaats.
Voor de initiatiefnemers is er een ‘’Handboek voor aanvragers’’ beschikbaar. Het bestaande handboek Leader+ zal worden geactualiseerd door de projectleider in samenwerking met provincie en DLG.
In bijlage 4 is een format voor een projectideeformulier bijgevoegd. Een aanvraagformulier is op te vragen bij de projectleider.

Op basis van de ervaringen met Leader+ is de intentie van de PG voor deze periode om de technische beoordeling parallel of zelfs voor de inhoudelijke toets te laten plaatsvinden. Zodat de provincie snel na het advies van de PG een beschikking kan afgeven.
Soms komt het voor dat de PG positief is over een aanvraag maar daar een aantal voorwaarden aan verbindt. Het betreft dan bijvoorbeeld het verzoek tot een nadere toelichting op (een onderdeel van) het projectplan, of het advies om met betrekking tot de uitvoering samenwerking met een andere partij op te zoeken.

4.5 Beoordelingsaspecten

Allereerst beoordeelt de projectleider of een aanvraag ontvankelijk is: ligt het project in het Leadergebied? Draagt het idee bij aan de ambitie? Met andere woorden: maakt de aanvraag een kans?

Zo ja, dan zal voorstel worden voorgelegd aan de Plaatselijk Groep, die het plan beoordeelt op:
a. Inhoud: de bijdrage aan de ambitie en doelstellingen van dit Ontwikkelingsplan.
b. Proces: toets aan Leaderkenmerken en totstandkoming.
c. Kwaliteit projectplan.
Daarnaast zal de beheers- en betaalautoriteit toetsen op:
d. Technisch-administratieve eisen. Daarbij gaat het om een check op subsidiabiliteit kostensoorten, aanbestedingsbeleid, juridische toets aanvrager, onderbouwing begroting, EU-wet- en regelgeving en dergelijke.

Elke project moet positief scoren op de aspecten a t/m d. Een nadere specificering van de criteria staat beschreven in bijlage 5 ‘’Beoordelingscriteria’’. Deze ‘scorelijst’ is een hulpmiddel bij de beoordeling, waarmee niet gezegd wil zijn dat elk onderdeel positief moet scoren. De PG vindt het

totaal beeld van het project van minstens zo'n groot belang. Soms kan één heel bijzonder aspect (unieke doelgroep, bijzondere aanpak of partners) van doorslaggevende aard kan zijn. Uiteindelijk maakt de PG een eindadvies op.

Beschikking van de provincie
Provincie Utrecht geeft een beschikking af op basis van het positieve zwaarwegend inhoudelijk advies van de PG en het positieve advies van de beheers- en betaalautoriteit. Als op bepaalde punten nog niet is voldaan aan vereisten maar er is wel voldoende vertrouwen en/of garantie, dan kan de provincie Utrecht op basis van advies van de PG wel besluiten de beschikking af te geven. Maar dat is per geval te beoordelen!

4.6 Toekenning

Hoogte subsidiebijdrage
In principe is er geen minimum of maximum bedrag voor een subsidieaanvraag en dus ook niet een minimum of maximum bijdrage van Leader. Wel is sprake van een maximum percentage bijdrage van Leader aan de investeringen (zie onder). De PG beoordeelt of en hoeveel Leaderbijdrage een aanvrager krijgt. Deze beoordeling doet zij op basis van een afweging van:

- A. de totale projectinvesteringen en verwachtte resultaten.
- B. (verhouding) eigen bijdrage, bijdragen andere financiers, de gevraagde bijdrage van Leader.
- C. de beschikbare ruimte in het budget.

De PG kan het gevraagde subsidiebedrag geheel of gedeeltelijk toekennen. Mogelijk adviseert de PG de aanvraag (ook) bij een andere regeling in te dienen!

Randvoorwaarden bijdrage projecten
Ondanks dat er geen voorwaarden aan de hoogte van de subsidie worden gesteld, gelden er wel een paar spelregels. Projectkosten komen voor 50% van de subsidiabele overheidsbijdrage in aanmerking voor een Leaderbijdrage.
Afhankelijk van de type kosten kunnen de projecten geheel of gedeeltelijk subsidiabel zijn.
Bij de ontwikkeling van het projectplan zal de projectleider aangeven en letten op wat wel en niet is geaccepteerd.

Voorschot
Na het afgeven va de beschikking krijgt elk project een voorschot van de Leaderbijdrage. Op aanvraag is een hoger voorschot mogelijk. De PG streeft er met de provincie naar om bevoorschotting goed te regelen. Want dat is vaak een probleem om een project een goede start te geven. Een regeling daartoe zal nog worden verkend.

4.7 Communicatie en PR

Communicatie en PR spelen een belangrijke rol in de bekendheid van Leader als mogelijkheid om projecten te realiseren. In de afgelopen Leader+ periode is gebleken dat ondanks aandacht aan PR in regionale kranten, excursies e.d. de naamsbekendheid van Leader nog maar beperkt is en dus moet worden vergroot.

Op basis van de thema's van dit Ontwikkelingsplan zullen specifieke doelgroepen heel gericht worden benaderd hun ideeën aan te dragen en te verkennen waar kansen zitten. De projectleider en Plaatselijke Groep leden hebben hier een pro-actieve rol in.

In de beginfase is het belangrijk én gebruik te maken van een ''offensief'' met reguliere middelen zoals persberichten, website, folder .e.d., én gericht ''de boer '' op te gaan. En om met persoonlijke contacten en bestaande netwerken Leader op de kaart te houden.
Ook het streekhuis inclusief gebiedsloket kan een rol spelen in de bekendheid van Leader en het doorverwijzen van potentiële aanvragen. De projectleider heeft de taak te zorgen voor een goede afstemming en efficiënte inzet van middelen met het streekhuis.

Er zal een communicatieplan opgesteld worden waarin prioriteiten en taakverdeling wordt bepaald. Uiteraard zal in alle uitingen rekening gehouden worden met EU-richtlijnen.

4.8 Monitoring en evaluatie

Voor sturing en bijsturing van een langlopend programma is monitoring én evaluatie onontbeerlijk. Monitoring beoogt na te gaan in hoeverre de doelstellingen en gewenste resultaten behaald gaan worden. Een vinger aan de pols dus.

Monitoring:
- Per project drie keer per jaar een financiële en inhoudelijke voortgangsrapportage (door projectaanvrager).
- Op programmaniveau op basis van streefwaarden (resultaten) zoals geformuleerd in paragraaf 3.2.
- Periodiek projectbezoek door projectleider en PG-leden.
- Overzicht financiële voortgang Leaderprogramma door projectleider en programmamanager.
- Drie maal per jaar voortgang projecten en resultaten in PG bespreken en eventueel acties om bij te sturen op project of programmaniveau.

Evaluatie:
- Op ambitie, thema's en resultaten; organisatie en samenwerking (functioneren Plaatselijke Groep, DLG als beheersautoriteit, provincie Utrecht, streekhuis en anderen).
- Na 1 jaar, na 3 jaar en aan het eind van periode.
- Aanvullend naar behoefte.
- Met ondersteuning van landelijk Netwerk Platteland.

De trimester of jaarrapportages gaan naar de provincie Utrecht, het leadernetwerk en naar de Stuurgroep Kromme Rijn, c.q. GebiedsCoöperatie.

5 Financiering

De EU draagt uit het Europees Landbouwfonds voor Plattelandsontwikkeling (ELFPO) 50% bij aan het publieke financiering van projecten. Dit betekent een noodzakelijke cofinanciering van 50% door andere publieke organen zoals provincie, waterschappen en gemeenten. Het verschil met de vorige Leaderperiode is dat publieke cofinanciering verplicht is. Een derde deel van de totale begroting wordt ingebracht door private middelen. Dat kan via sponsoring, bijdragen van particuliere fondsen, eigen bijdrage van de aanvrager of middels het kapitaliseren van menskracht.

De totale begroting bedraagt ca. 9 miljoen euro voor de komende zeven jaar (inclusief een uitloop van de uitvoering van projecten van twee jaar). In onderstaande tabel zijn de twee assen op maatregelniveau uitgewerkt voor de hele Leaderperiode.

Tabel 1. Begroting Leader Kromme Rijn 2007-2013 (in euro's).

As en maatregel	Totaal generaal	Totaal publiek	ELFPO	Nationaal Publiek			Privaat
				Totaal	Provincie	WS/ Gem.	
	1=2+7	2=3+4	3	4=5+6	5	6	7
AS3							
311 Diversificatie naar niet-agrarische activiteiten							
312 Steun voor oprichting micro-ondernemingen							
313 Bevordering van toeristische activiteiten	1.280.000	1.280.000	640.000	640.000	320.000	320.000	
321 Basisvoorzieningen voor de economie	500.000	300.000	150.000	150.000	75.000	75.000	200.000
322 Dorpsvernieuwing en –ontwikkeling							
323 Instandhouding en opwaardering van het landelijk erfgoed	600.000	600.000	300.000	300.000	150.000	150.000	
Totaal AS3	**2.380.000**	**2.180.000**	**1.090.000**	**1.090.000**	**545.000**	**545.000**	**200.000**
AS4							
411 As1 via LEADER concurrentiekracht landbouw	320.000	128.000	64.000	64.000	32.000	32.000	192.000
412 As2 via LEADER Milieu/natuur en landschap	200.000	200.000	100.000	100.000	50.000	50.000	
413 As3 via LEADER Sociaal-economische vitalisering	4.530.000	2.212.000	1.106.000	1.106.000	553.000	553.000	2.318.000
421 Uitvoering van samenwerkingsprojecten	750.000	750.000	375.000	375.000	187.500	187.500	
431 Beheer en uitvoeringskosten van de plaatselijke groep	819.600	819.600	409.800	409.800	204.900	204.900	
Totaal AS4	**6.619.600**	**4.109.600**	**2.054.800**	**2.054.800**	**1.027.400**	**1.027.400**	**2.510.000**
Totaal	**8.999.600**	**6.289.600**	**3.144.800**	**3.144.800**	**1.572.400**	**1.572.400**	**2.710.000**
Percentage verdeling			*35%*	*35%*			*30%*

Bovenstaande begroting is gebaseerd op de ambities en gewenste resultaten zoals geformuleerd in paragraaf 3.2. De nadere onderbouwing van tabel 1 treft u aan in bijlage 6.

Uitgaande van twee miljoen euro Europees geld gaan we uit van een multipliereffect van ruim 3. Dit is mede gebaseerd op het vorige programma en schattingen van beschikbaarheid. Met budget uit as 4 kan aanspraak gemaakt worden op budgetten uit as 3, mits bij wordt gedragen aan de doelstellingen. De Plaatselijke Groep zet in op aanspraak op die budgetten middels de Leaderwerkwijze. Afhankelijk van het type projectaanvraag wordt bekeken onder welke as deze het best ondergebracht kan worden.

In bijlage 7 is de financiering nader onderverdeeld per maatregel. In bijlage 8 vindt u een meerjarenbegroting met toespitsing op verdeling van publieke middelen.

De Stuurgroep Kromme Rijn heeft in mei 2007 aangegeven de PG en projecten te ondersteunen en faciliteren door middel van de inzet van menskracht en middelen.
Bijdragen van provincie Utrecht en gemeenten zijn opgenomen in het Gebiedsprogramma Kromme Rijn 2007-2013 (AVP).

6 Planning

Dit Ontwikkelingsplan heeft een looptijd van zeven jaar: 2007 tot en met 2013.
Vanaf het moment dat de Plaatselijke Groep formeel van de provincie Utrecht de opdracht krijgt uitvoering te geven aan dit Ontwikkelingsplan, zullen we aan de slag gaan volgens boven beschreven werkwijze. Naar verwachting zal dat zijn in augustus/september 2007.

Na goedkeuring van dit Ontwikkelingsplan zijn de eerste activiteiten:
- Plaatselijke Groep installeren, (hernieuwde) kennismaking, rol en taakverdeling.
- Aanstellen projectleider en –assistent (conform aanbestedingsbeleid).
- Projecten die op de wachtlijst van Leader+ staan en projectideeën in behandeling nemen. Een overzicht van projectideeën is opgenomen in bijlage 9.
- Werk- en communicatieplan opstellen voor eerste jaar.
- Overleg met DLG over technische beoordeling aanvragen
- Afstemming met Stuurgroep Kromme Rijn en Streekhuis i.o..
- Eerste evaluatiemoment benoemen.
- Eerste verkenning samenwerkingsprojecten.

Op onderdelen zal ondersteuning van het Netwerk Platteland gevraagd worden.

Projecten mogen ingediend worden tot en met 31 december 2013, mits er nog budget beschikbaar is. Projecten mogen uitgevoerd worden tot medio 2015.

Halverwege het programma zal een evaluatiemoment ingelast worden om te kijken naar voortgang, resultaten, ervaringen en benutting middelen.

Bijlage 1 Relevante achtergronddocumenten

Documenten

Nationale Plattelands Strategie , ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Voedselkwaliteit, augustus 2006

Programmadocument POP2, ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Voedselkwaliteit, december 2006

Agenda Vitaal Platteland, provincie Utrecht
- Kaderdocument, december 2006
- Gebiedsonderhandelingsdocument

''De kracht en pracht van de Kromme Rijnstreek''. Integrale Visie en gebiedsprogramma 2007-2013 in opdracht van de stuurgroep Kromme Rijn, april 2007.

Deelnotities Integrale Visie en gebiedsprogramma Kromme Rijn:
- Kernkwaliteiten Nationaal Landschap Rivierengebied
- Inventarisatie bestaande plannen en visies Kromme Rijngebied.
- Recreatievisie Kromme Rijn
- Plan van Aanpak Communicatie 2007-2013

Platteland in Ontwikkeling, provincie Utrecht, 2006

Ontwikkelingsplan Leader+ 2001-2007

Uitvoeringsplan Project Leefbaarheid Kleine kernen 2004-2007, provincie Utrecht, 2004

Relevante websites:
www.leaderpluskrommerijn.nl
www.netwerkplatteland.nl
www.provincie-utrecht.nl
www.houten.nl
www.bunnik.nl
www.wijkbijduurstede.nl
www.heuvelrug.nl
www.hdsr.nl
www.regiebureau-pop.eu

Bijlage 2 Voorbeeld activiteiten

Dit is geen uitputtende lijst maar bedoeld ter illustratie en inspiratie.

Type Activiteiten:	**Voorbeelden**
Ontsluiten	Verbetering toegang voor publiek tot bos, natuur en agr. natuur, water, landgoederen, cultuurhistorische objecten door routeontwikkeling, aanleg paden, ontvangstruimtes e.d. Aanbod ontwikkeling of voorzieningen voor specifieke doelgroepen.
Vermarkten	Duurzame financieringsvorm beheer en onderhoud natuur en landschap, waterbeheer, groene en blauwe diensten. Streekpromotie en vermarkting. Productontwikkeling: verblijf, arrangementen, nieuwe vormen van beleven van het landschap, beleefbaar maken archeologie en cultuurhistorie.
Innoveren	Nieuwe doelgroepen betrekken (allochtonen, mensen met beperkingen, doelgroep uit stad). Nieuwe economische functies aan (vrijkomende, agrarische) gebouwen. Nieuwe functiecombinaties en keteninnovaties. Ontwikkelen en realiseren streekeigen architectuur nieuwe bedrijfsgebouwen. Productontwikkeling: agrarisch (streekproducten), zorg, recreatie, dienstverlening. (Nieuw = nieuw voor gebied).
Educatie en scholing	Nieuwe educatieve vormen toepassen of ontwikkelen voor doelgroepen. Kennisuitwisseling en/of samenwerking in het gebied en/of met andere gebieden. Opleiding en scholing. Bedrijfsplannen liefst gekoppeld aan uitvoering.
Professionalisering	Opschalen bestaande of opzetten nieuwe samenwerkingsvormen. Leertrajecten voor bijv. ondernemers. Ondernemerschap, Vrijwilligerswerk. Visievorming en kadertraining.

Bijlage 3 Samenstelling Plaatselijke Groep

Onderstaande samenstelling betreft een de samenstelling op moment van schrijven.
Het is de verantwoordelijkheid van de groep is om gedurende de Leaderperiode te zorgen voor voldoende menskracht, kennis en continuïteit om het Ontwikkelingsplan uit te voeren.
Gemiddeld zal de tijdsinvestering een PG-lid ca. één dagdeel per maand zijn.

Deskundigheid	Naam	Netwerk
Voorzitterschap	Heleen van Rijnbach- de Groot	Gemeente Bunnik, Bestuur regio Utrecht, vertegenwoordiger in stuurgroep Kromme Rijn
Ondernemerschap/ MKB	Peter de Rooy/ Stef van Rinsum	Bestuurder van de Ondernemersvereniging Kleine Kernen, netwerk ondernemersverenigingen in de regio, KvK
Recreatie en toerisme	Petra Schoofs	VVV Wijk bij Duurstede Coördinator Terecht Anders Utrecht Toerisme en Recreatie
Vermarkten Cultuurhistorie	Martin Vastenhout	St. Werk aan de Linie
Natuur, landschap en Milieu	Guus Beugelink	Landinrichtingscommissie RAK Natuur- en milieuorganisaties Wijk bij Duurstede, waterschap Oostbroek organisaties
Verbrede landbouw /streekproducten	Huub van der Maat	Terecht Anders, LTO, NFO
Onderwijs Kleine kernen	Vacature	Basisonderwijs, kleine kern
Zorg en welzijnsvoorzieningen	Willy Lageveen	Directeur St. Welzijns Ontwikkeling Houten Welzijnsnetwerk gemeente Houten en gebied
Ondernemerschap en Financiering	Henk van Dee	Rabobank, ondernemers
Archeologie, cultuurhistorie en Stadsontwikkeling	Kees van Vliet	Gemeente Wijk bij Duurstede Erfgoedhuis
Ruimtelijke ontwikkelingen in de regio, planologie	Marieke Creemer	Gemeente Houten
Woningbouw, multifunctionele centra, voorzieningen kleine kernen	Thom van Dam	Woningbouwstichting Cothen, Zorg en welzijnsvoorzieningen Cothen, gemeente Wijk bij Duurstede
Gemeentelijke bestuurder, portefeuille o.a. ruimte, werkgelegenheid, plattelandsontwikkeling	Henk Muis	Wethouder gemeente Wijk bij Duurstede
Provinciaal adviseur, programmamanager, Leadernetwerk	Lodewijk le Grand	Provincie Utrecht
Strategie en beleidsontwikkelingen provincie Utrecht	Sandra van der pas	Provincie Utrecht
Projectleider en-assistent	vacatures	Netwerk, projectontwikkeling, kennis gebied
Netwerk Platteland adviseur oproepbasis		Leader netwerk Plattelandsontwikkeling Ministerie LNV

Bijlage 4 Format Projectidee

Opsturen naar de projectleider p/a:
Provincie Utrecht, sector RLU, de heer L. le Grand, Postbus 80300, 3508 TH Utrecht

Datum:

Aanvrager
Naam:
Adres:
Postcode en plaats:
Telefoon:
E-mail:
Website:

Titel projectidee:

Aanleiding:

Doelen:
1.

2.

3.

Doelgroep:

Resultaten:

1.

2.

3.

4.

5.

Activiteitenplan:

Samenwerking en organisatie:

Globale planning:

Financieringsmogelijkheden:

Bijlage 5 Beoordelingscriteria Leaderaanvragen

CHECKLIST BIJ AANVRAAG IN TE DIENEN BESCHEIDEN

Bijlage		**n.v.t.**	**Bijgevoegd**
I	Ondernemingsplan of projectplan		
II	Investeringsbegroting (meerjarenbegroting)		
	Financieringsplan		
III	Overzicht van betalingen die al voor de aanvraag zijn gedaan		
IV	Exploitatiebegroting voor de langere termijn (min. 3 jaar)		
V	Overige relevante informatie, nl…….. ……..		
VI	Bijlage met namen en adressen medefinanciers van het project (incl. goedkeuring/intentieverklaring)		
VII	Per datum aanvraag een origineel en recent uittreksel uit het handelsregister van de KvK van de onderneming en haar groepsmaatschappijen		
VIII	Jaarstukken van de voorgaande twee jaren of openingsbalans		
IX	Opgave nevenfuncties van directieleden en commissarissen bij andere ondernemingen en hun groepsmaatschappijen		
X	Overzicht van de verkregen of te verkrijgen steun van overheden t.b.v. dit project		

INHOUDELIJKE TOETS

De PG bespreekt de subsidieaanvragen op basis van onderstaande aspecten.

De mate waarin het project bijdraagt aan:		
		+/-
0	Algemene indruk projectplan en aanvrager	
1	Ontsluiting cultureel erfgoed (nieuw of kwaliteitsverbetering)	
2	Ontwikkelen diensten en/of producten rondom of op cultureel erfgoed	
3	Verbeteren recreatieve infrastructuur met wandel-, fiets- en ruiterpaden en vaarroutes	
4	Ontwikkeling van nieuwe combinaties van producten en/of diensten recreatie en toerisme	
5	Professionalisering (vermarkting) recreatie en toerisme in de streek	
6	Vergroten afzet en uitbreiden assortiment regionale producten	
7	Pilots groene en of blauwe diensten	
8	Ontwikkelen streekeigen architectuur voor nieuwe bedrijfsgebouwen	
9	Versterken van de samenwerking tussen organisaties in streek en daarbuiten	
10	Educatie en scholing	
11	Verbeteren van bereikbaarheid van voorzieningen	
12	Verbeteren van de verkeersveiligheid en openbaar vervoer	
13	Het creëren van nieuwe economische dragers / nieuwe werkgelegenheid	
14	Versterken van de sociale cohesie	
15	Producten over streekidentiteit	
16	Nieuwe vormen van werklandschappen, nieuwe landgoederen	
17	Nieuwe zorg-welzijn-dienstverlening-MKB functiecombinaties.	
18	Samenwerking en uitwisseling in het Kromme Rijngebied	
19	Samenwerking en uitwisseling met andere gebieden	

PROCESTOETS **Leidende criteria uit de richtsnoeren LEADER**		(JUISTE SCORE OMCIRKELEN					**SCORE**
		--	-	0	+	++	
1	Het project heeft een bottom-up aanpak	1	2	3	4	5	
2	Het project heeft een experimenteel/innovatief karakter	1	2	3	4	5	
3	Het project heeft een voorbeeldfunctie en overdraagbare resultaten	1	2	3	4	5	
4	Het project is kleinschalig	1	2	3	4	5	
5	Er is sprake van (inter)regionale samenwerking	1	2	3	4	5	
6	Er is aandacht voor jongeren en/of vrouwen	1	2	3	4	5	
KWALITEITSTOETS							
8	Heeft het project een realistische doelstelling?	1	2	3	4	5	
9	Levert het project 'waar voor zijn geld'?	1	2	3	4	5	
10	Is de organisatiestructuur duidelijk beschreven?	1	2	3	4	5	
11	Is de continuïteit van de resultaten gewaarborgd?	1	2	3	4	5	
12	Heeft het project uitstraling op het hele gebied?	1	2	3	4	5	
13	Is er voldoende zicht op de uitvoerbaarheid?	1	2	3	4	5	
14	Is er voldoende expertise aanwezig bij de aanvrager?	1	2	3	4	5	
						TOTAAL	

TECHNISCHE TOETS (onder voorbehoud)

Het project:		JA	NEE	NVT
1	past binnen de onderdelen en maatregelen zoals gesteld in het Gebiedsprogramma Kromme Rijn en is gericht op de geschetste problematiek van het gebied			
2	heeft voor realisatie bijstand nodig van de EU; er vindt daarbij geen substitutie van overheidsgeld plaats			
3	is in overeenstemming met de communautaire en nationale regelgeving			
4	past binnen vastgesteld overheidsbeleid			
5	heeft een experimenteel en innovatief karakter (innovatief wil zeggen dat de aanpak of het resultaat van het project nieuw is voor de regio)			
6	bevat een heldere doelstelling waarbij de te verwachten resultaten zijn aangegeven en waarin een kostenbegroting met financiële dekking is opgenomen			
7	vraagt een maximale bijdrage vanuit Leader van 50%			
8	past binnen één van de thema's van het Ontwikkelingsplan			
9	vindt plaats binnen de grenzen van het gebied of, als een deel buiten het gebied valt, er is voor aanvullende financiering voor dat deel gezorgd. Hierbij geldt dat max. 10% van de gerealiseerde subsidiabele kosten in een aangrenzend gebied mogen worden gemaakt, mits 50% van de effecten ten goede komen aan het gebied.			
10	is nog niet gestart (behoudens mogelijke voorbereidingskosten) of is al wel gestart maar er staan geen reeds gemaakte kosten op de begroting			
11	is financieel afgerond voor 31 december 2015			
12	is financieel haalbaar			
13	kent een sluitende financiering (de cofinanciering is geregeld)			
14	heeft alle benodigde vergunningen (aangevraagd)			
15	wordt niet gefinancierd met ander Europees geld			
16	heeft gedefinieerde meetpunten voor de monitoring			
17	heeft geen projectkosten in de begroting die gemaakt zijn voor 1 augustus 2007			
18	De som van de POP2/Leaderbijdrage en de cofinanciering is nooit meer dan de investeringskosten			
19	De kosten voor de aankoop van grond vormen maximaal 10%van de totale subsidiabele kosten			
20	Indien de aanvrager BTW-plichtig is, zijn de subsidiabele kosten excl. BTW opgenomen.			
21	Er is geen sprake van individuele bedrijfssteun. Of: het individueel bedrijf heeft in de drie jaren voorafgaand aan de voorziene einddatum niet meer dan 100.000 Euro aan staatssteun ontvangen ('de minimis'-regel). Dit geldt niet voor de landbouwsector.			
22	In geval van investeringen in infrastructuur die aanzienlijke netto inkomsten opleveren (=productieve investeringen) geldt: - POP2 bijdrage is maximaal 100.000 Euro per partnerschap - De POP2 bijdrage is maximaal 40% van de subsidiabele kosten in Doelstelling I gebieden - De POP2 bijdrage is maximaal 25% van de subsidiabele kosten in de overige gebieden Deze bedragen kunnen worden verhoogd met 10% indien er geen sprake is van directe steun.			

23	In het geval van investeringen in ondernemingen (MKB) geldt: - De POP2 bijdrage is maximaal 40% van de subsidiabele kosten			
24	Er is sprake van "productieve investeringen" indien de opbrengsten 25% van de investeringskosten bedragen of meer.			
25	Er wordt geen bijdrage gevraagd voor een project op het gebied van productie, verwerking of afzet van agrarische producten (de zogenaamde 'bijlage 1'-producten) Uitzondering hierop is als het project past in een door de EC goedgekeurde regeling			
26	Er wordt een bijdrage gevraagd door agrarische ondernemingen voor een project op het gebied van andere activiteiten dan productie, verwerking of afzet van agrarische producten. Bijvoorbeeld toeristische activiteiten (B&B, minicamping), zorgactiviteiten op de boerderij, maken en ontwikkelen streekproducten.			
27	De eventueel opgenomen loonkosten hebben betrekking op personeel dat direct betrokken is bij de uitvoering van het project.			
28	De loonkosten zijn berekend op basis van aan te tonen werkelijk gemaakte uren en het werkelijke uurloon.			
29	De eventueel opgenomen loonkosten hebben geen betrekking op (semi)overheidspersoneel, ofwel er is aangetoond dat deze loonkosten additioneel zijn.			
30	De eventueel opgenomen loonkosten van vrijwilligers zijn ‘’marktconform’’ en onderbouwd.			

Bijlage 6 Onderbouwing begroting Leader 2007-2013

Gewenste resultaat	Maatregel	Aantal	Eenheden	Eenh Prijs	Totaal	% Publiek	Tot. publ.	% EU	EU	% Privaat	Tot. Privaat
cultuurhistorische objecten publieke of recreatieve functie hebben gekregen	323	4	projecten	150.000	600.000	100%	600.000	50%	300.000	0%	0
km nieuwe recreatieve wandel paden met voorzieningen voor gebruikers	313	30	km	10.000	300.000	100%	300.000	50%	150.000	0%	0
km nieuwe recreatieve fietspaden met voorzieningen voor gebruikers	313	8	km	100.000	800.000	100%	800.000	50%	400.000	0%	0
km nieuwe ruiterroutes met voorzieningen voor gebruikers	313	6	km	30.000	180.000	100%	180.000	50%	90.000	0%	0
experimenten voor de financiering van beheer en onderhoud (agrarisch) cultuurlandschap	412	1	projecten	200.000	200.000	100%	200.000	50%	100.000	0%	0
nieuwe (vormen van) economische dragers in het buitengebied	413	5	projecten	80.000	400.000	40%	160.000	50%	80.000	60%	240.000
vermarkting streekproducten landbouw	411	4	projecten	80.000	320.000	40%	128.000	50%	64.000	60%	192.000
professionele samenwerking(organisatie) op regionaal niveau om de streek te vermarkten,	413	1	projecten	150.000	150.000	40%	60.000	50%	30.000	60%	90.000
nieuwe toeristische-recreatieve producten	413	8	projecten	125.000	1.000.000	40%	400.000	50%	200.000	60%	600.000
nieuwe functiecombinaties van basisvoorzieningen in en tussen dorpen zijn gerealiseerd	321	10	projecten	50.000	500.000	60%	300.000	50%	150.000	40%	200.000
bijzondere kosten aan realiseren van multifunctionele accommodaties	413	5	projecten	200.000	1.000.000	60%	600.000	50%	300.000	40%	400.000
producten die streekidentiteit in woord en/of beeld vastleggen/ uitdragen	413	6	producten	80.000	480.000	40%	192.000	50%	96.000	60%	288.000
projecten gericht op of met jongeren? Of andere specifieke doelgroepen	413	5	projecten	40.000	200.000	60%	120.000	50%	60.000	40%	80.000
clusterproject voor kleine projecten en investeringen	413	1	regeling	500.000	500.000	40%	200.000	50%	100.000	60%	300.000
dorpsplannen of leefbaarheidsplannen kleine kernen	413	5	plannen	80.000	400.000	60%	240.000	50%	120.000	40%	160.000
aantal evenementen	413	4	evenementen	100.000	400.000	60%	240.000	50%	120.000	40%	160.000
uitwisselings- en samenwerkingsprojecten met andere gebieden	421	5	projecten	150.000	750.000	100%	750.000	50%	375.000		0
Totaal projecten					**8.180.000**		**5.470.000**	**8,5**	**2.735.000**	**5,6**	**2.710.000**
							67%		33%		33%

Organisatiekosten PG		Aantal	Eenheden	Eenh Prijs	Totaal	Type eenh.	Tot. publ.	% EU	EU	% Privaat	Tot. Privaat
Projectleider	431	1	738	600	442800	dagen	442.800	50%	221.400	0%	0
Assistent	431	1	492	400	196800	dagen	196.800	50%	98.400	0%	0
Organisatiekosten	431	1	6	15000	90000	jaren	90.000	50%	45.000	0%	0
Communicatiekosten	431	1	6	15000	90000	jaren	90.000	50%	45.000	0%	0
Totaal organisatiekosten					**819600**		**819.600**		**409.800**		**0**
Totaal Budget					**8.999.600**		**6.289.600**		**3.144.800**		**2.710.000**

Bijlage 7 Verdeling financiering per maatregel

70% 35% 30%

Thema/doel	Maatregel	Totaal	% verdeling	Tot. publ.	EU	Tot. Privaat
Thema A: Ontsluiten en vermarkten van natuur, landschap en cultuurhistorie.						
Recreatie	313	1.280.000	14%	1.280.000	640.000	0
Cultuurhistorie	323	600.000	7%	600.000	300.000	0
Groene & Blauwe diensten	412	200.000	2%	200.000	100.000	0
Totaal thema A		**2.080.000**	23%	**2.080.000**	**1.040.000**	**0**
Thema B: Impuls geven aan de sociaal-economische vitalisering van het platteland en kleine kernen.						
Versterking landbouw	411	320.000	4%	128.000	64.000	192.000
Sociaal-economische vitalisering	413	4.530.000	50%	2.212.000	1.106.000	2.318.000
Basisvoorzieningen	321	500.000	6%	300.000	150.000	200.000
Totaal thema B		**5.350.000**	59%	**2.640.000**	**1.320.000**	**2.710.000**
Samenwerking	421	**750.000**	8%	**750.000**	**375.000**	**0**
Organisatiekosten	431	**819.600**	9%	**819.600**	**409.800**	**0**
Totaal as 3 en 4		**8.999.600**		**6.289.600**	**3.144.800**	**2.710.000**
Totaal AS3		**2.380.000**		**2.180.000**	**1.090.000**	**200.000**
Totaal AS4		**6.619.600**		**4.109.600**	**2.054.800**	**2.510.000**

Bijlage 8 Meerjarenbegroting Leader Kromme Rijn 2007-2013

Verdeling van de publieke middelen

As en maatregel	Totaal publiek	2007		2008		2009		2010		2011		2012		2013	
		EU	Nationaal	EU	Nationaal	EU	Nationaal	EU	Nationaal	EU	Nationaal	EU	Nationaal	EU	Nationaal
AS3															
311 Diversificatie naar niet-agrarische activiteiten	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
312 Steun voor oprichting micro-ondernemingen	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
313 Bevordering van toeristische activiteiten	1.280.000	0	0	82.286	82.286	128.000	128.000	123.429	123.429	109.714	109.714	105.143	105.143	91.429	91.429
321 Basisvoorzieningen voor de economie	300.000	0	0	19.286	19.286	30.000	30.000	28.929	28.929	25.714	25.714	24.643	24.643	21.429	21.429
322 Dorpsvernieuwing en -ontwikkeling	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
323 Instandhouding en opwaardering van het landelijk erfgoed	600.000	0	0	38.571	38.571	60.000	60.000	57.857	57.857	51.429	51.429	49.286	49.286	42.857	42.857
Totaal AS3	**2.180.000**	**0**	**0**	**140.143**	**140.143**	**218.000**	**218.000**	**210.214**	**210.214**	**186.857**	**186.857**	**179.071**	**179.071**	**155.714**	**155.714**
AS4															
411 As1 via LEADER concurrentiekracht landbouw	128.000	0	0	0	0	21.029	21.029	12.343	12.343	10.971	10.971	10.514	10.514	9.143	9.143
412 As2 via LEADER Milieu/natuur en landschap	200.000	0	0	12.857	12.857	20.000	20.000	19.286	19.286	17.143	17.143	16.429	16.429	14.286	14.286
413 As3 via LEADER Sociaal-economische vitalisering	2.212.000	23.700	23.700	118.500	118.500	221.200	221.200	213.300	213.300	189.600	189.600	181.700	181.700	158.000	158.000
421 Uitvoering van samenwerkingsprojecten	750.000	0	0	48.214	48.214	75.000	75.000	72.321	72.321	64.286	64.286	61.607	61.607	53.571	53.571
431 Beheer en uitvoeringskosten van de plaatselijke groep	819.600	58.543	58.543	58.543	58.543	58.543	58.543	58.543	58.543	58.543	58.543	58.543	58.543	58.543	58.543
Totaal AS4	**4.109.600**	**82.243**	**82.243**	**238.114**	**238.114**	**395.771**	**395.771**	**375.793**	**375.793**	**340.543**	**340.543**	**328.793**	**328.793**	**293.543**	**293.543**
Totaal	**6.289.600**	**82.243**	**82.243**	**378.257**	**378.257**	**613.771**	**613.771**	**586.007**	**586.007**	**527.400**	**527.400**	**507.864**	**507.864**	**449.257**	**449.257**

Bijlage 9 Overzicht projectideeën

Op het moment van opstellen van dit Ontwikkelingsplan zijn de volgende projecten en ideeën in beeld.

Titel projectidee	**Initiatiefnemer(s)**
Masterplan recreatie en toerisme Kromme Rijnstreek, professionaliseren samenwerking en vermarkting streek	PG i.s.m. Utrecht Toerisme en Recreatie en VVV's
Opzetten Samenwerkingsproject ander gebied	PG
Streektafels Project om gebruik van streekproducten en regionale horeca te stimuleren.	St. Werk aan de Linie en Streek en Smaakverbond
Aanleg transferpunten voor wandelaars	Recreatieschap
Dorpsplannen	PG i.s.m. dorpen
Restauratie Landgoed Wickenburg met oog op historische waarde van het landgoed en te ontwikkelen publieke functie.	Eigenaren
Nieuwbouw zorglocatie i.c.m. sociaal-culturele voorzieningen in Cothen.	Woningbouwstichting Cothen
Impuls recreatieve functie Samaya, zomerretraite	Samaya , Werkhoven
Routeontwikkeling. Met name ruiterroutes, wandelpaden.	PG, recreatieschap, sector en grondeigenaren
Clusterproject kleine projecten. Regeling voor kleine investeringen.	PG
Hockey als verbinding en ontmoeting. Multifunctionele accommodatie en samenwerking met onderwijsinstellingen en sportverenigingen in en om Wijk bij Duurstede.	Hockeyvereniging Dorsteti, Wijk bij Duurstede
Centrum Duurzame Voeding Nieuwe teelt en duurzame voeding in het gebied stimuleren.	Feeding Good
Speelbos Wulverhorst	Gemeente Houten
Nieuwbouw jongerensoos Schalkwijk en uitvalsbasis voor jongerenactiviteiten (o.a. Tour van Schalkwijk).	Jongerensoos Casafina
Archeologische plek voor jongeren	Jongeren Castellum